

Motion till riksdagen 2010/11:Ju273

av **Magdalena Andersson (M)**

Besöksförbud i en gemensam bostad

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av de olika rekvisiten för besöksförbud.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riktlinjer för tolkning av rekvisitet "gemensam bostad".

Motivering

Mäns våld mot kvinnor är ett stort problem, också i Sverige, ett av världens mest jämställda länder. Varannan vecka dör en kvinna på grund av dödligt våld, mer än hälften av dem blir dödade av en man som de har eller haft en relation till.

I Sverige anmäldes år 2006 runt 25 500 fall av misshandel av kvinnor. Två år senare, 2008, hade siffran stigit till 28 315. I mer än 70 procent av fallen var kvinnan bekant med förövaren. Totalt har den anmälda misshandeln mot kvinnor ökat med drygt 30 procent under 2000-talet. Sett över en längre tidsperiod pekar i stort sett alla trender på att våldet ökar i Sverige. En del av förklaringarna kan ligga i att anmälningsbenägenheten ökat och att vi har fått en ny sexualbrottslagstiftning. Men trots detta finns ett ökat problem med otryggheten för kvinnor i Sverige. Det finns ett stort mörkertal av antalet kvinnor som drabbas. Enligt Brottsförebyggande rådet (Brå) anmäls endast 20–25 procent av våldet mot kvinnor i nära relationer till polisen.

Den största delen av mäns våld mot kvinnor begås av någon som kvinnan är bekant med. Våldet leder till fysiskt och psykiskt lidande och påverkar ofta den våldsutsatta kvinnans hela livssituation. Enligt Nationella trygghetsundersökningen från 2006 är det cirka 49 000 kvinnor i åldern 16–79 som själva uppger att de varit utsatta för misshandel någon gång under det senaste året.

Fel! Okänt namn på

Enligt en rapport från Brå är fyra av fem som ansöker om besöksförbud kvinnor och 90 procent av deras ansökningar avser en man som de har eller har haft en relation till. För de kvinnor som har gemensam bostad (samboende eller gifta) med den misshandlande mannen är möjligheterna att få till stånd ett besöksförbud mycket begränsat. De kvinnor som är sammanboende med våldsutövaren måste ansöka om ett besöksförbud i det gemensamma hemmet. Om besöksförbudet beviljas förbjuds mannen besöka det gemensamma hemmet.

I praktiken är ett sådant besöksförbud svårare att utfärda då det enligt bestämmelsen måste föreligga en ”påtaglig risk” för att kvinnan kommer att skadas igen. Med detta menar lagstiftaren att det ska finnas en misstanke om en *akut* situation, att kvinnan kommer att utsättas för fler brottshandlingar och att det kommer att ske i princip omgående.

Besöksförbud i gemensam bostad utfärdas väldigt sällan. Under år 2004 utfärdades endast 33 beslut om besöksförbud avseende gemensam bostad, vilket innebär att de utgjorde mindre än en procent av samtliga beslut om besöksförbud. Av förarbetena till lagen framgår att lagstiftaren inte räknar med att den nya regeln kommer att utnyttjas i så många fall.

Enligt en undersökning från Brå (rapport 2007:2, De berörda och deras erfarenheter) framgår det att åklagare saknar tydliga riktlinjer från lagstiftaren när det gäller hur rekvisitet ”gemensam bostad” ska definieras och att det förekommer egna tolkningar av rekvisitet. Det framgår även att åklagare har svårt att avgöra när det föreligger en ”påtaglig risk” för brott. I många fall kan därför vanligt besöksförbud utfärdas även om det rent formellt kan röra sig om ett gemensamt boende.

Jag anser att det inte är rimligt att kvinnan ska nekas det skydd som ett besöksförbud kan ge henne på grund av att hon delar eller har delat hem, med den misshandlande mannen. Det är mannen och inte kvinnan som ska tvingas lämna bostaden efter en misshandelssituation där han misshandlat henne – och förstås tvärtom om det skulle vara fallet. Om mannen förbjuds att besöka den gemensamma bostaden en viss period finns det en möjlighet att kvinnan omedelbart slipper pågående trakasserier. Dessutom kan berörda barn slippa att flytta till en främmande miljö med risk att berövas möjlighet till skolgång. Förhoppningsvis kan också kvinnan hinna ändra sin situation genom att under tiden rent praktiskt separera från mannen.

Den komplicerade lagstiftningen behöver därför ses över och ändras. Syftet med besöksförbud för gemensam bostad är utformad så att den inte är avsedd för situationer då brott har förövats utan anses istället vara förebyggande. Bestämmelsen är därför svår att tillämpa när misshandeln redan har begåtts och därför är, enligt min mening, rekvisitet ”påtaglig risk” ställt för högt. Jag anser att kravet på akut situation försvårar bestämmelsens tillämpning och att rekvisitet ”påtaglig” därför bör slopas. Vidare anser jag att det behövs tydligare riktlinjer som specificerar när det föreligger en risk i den aktuella bestämmelsen samt tydligare riktlinjer för tolkningen av rekvisitet gemensam bostad.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 20 oktober 2010

Magdalena Andersson (M)